

2019
6-7 KWIETNIA

SYMPOZJUM
MŁODYCH
NAUKOWCÓW
WYDZIAŁU FIZYKI UW

Właściwości optyczne warstw (Mo,Mn)Se₂, MoSe₂ i MnSe uzyskanych za pomocą epitaksji z wiązek molekularnych

Julia Kucharek, Wojciech Pacuski

Uniwersytet Warszawski, Wydział Fizyki, Instytut Fizyki Doświadczalnej

Domieszkowanie niemagnetycznych półprzewodników jonami magnetycznymi jakimi jak jony manganu prowadzi do powstawania półprzewodników półmagnetycznych na przykład (Cd,Mn)Te lub (Ga,Mn)As. W porównaniu do półprzewodników niedomieszkowanych, półprzewodniki półmagnetyczne wykazują wzmocnione właściwości magnetooptyczne, a także pozwalają obserwować zjawiska fizyczne związane z ferromagnetyzmem indukowanym za pośrednictwem nośników.

Celem tej pracy jest znalezienie odpowiedzi na pytanie czy powyższy koncept może być zastosowany w przypadku dwuwymiarowych materiałów grafeonopodobnych takich jak dichalkogenki metali przejściowych. Aby zbadać wpływ jonów manganu na właściwości dichalkogenków wyhodowano w takich samych warunkach: diselenek molibdenu (MoSe₂), diselenek molibdenu domieszkowany manganem ((Mo,Mn)Se₂) oraz selenek manganu (MnSe). Użyto epitaksji z wiązek molekularnych (ang. molecular beam epitaxy) wraz z dwoma rodzajami podłoża: krzemowym z buforem z polikrystalicznego tlenku krzemu (Si/SiO₂) oraz szafirowym (Al₂O₃).

Na podłożu Si/SiO₂ wyhodowano serię próbek z różnymi ilościami manganu podczas gdy ilość molibdenu i selenu utrzymywano na jednakowym poziomie (zoptymalizowanym pod hodowlę monowarstwy MoSe₂). Następnie charakteryzowano każdą próbkę za pomocą spektroskopii optycznej w temperaturze pokojowej, a dokładniej wykorzystano spektroskopię Ramana oraz fotoluminescencję. W widmach ramanowskich obserwowano charakterystyczną linię MoSe₂ przy 241 cm⁻¹ i odnotowano regularne przesuwanie się linii wraz ze wzrostem ilości manganu w stronę niższych wartości przesunięcia Ramana. Wraz ze wzrostem koncentracji Mn na widmach fotoluminescencji zaobserwowano wygaszanie luminescencji ekscytonowej MoSe₂ i pojawienie się nowych pasm emisyjnych w wyższych energiach.

Używane podłoże Si z 90- cio nanometrowym buforem SiO₂ jest bardzo wygodne do badań optycznych (Mo,Mn)Se₂ z powodu konstruktywnych interferencji, jednakże ze względu na swoją polikrystaliczność, nie daje nadziei na wzrost monokrystaliczny grubszych warstw. Z tego względu rozpoczęto pracę także z podłożami Al₂O₃.

Próbki hodowane na Al₂O₃ analizowano poprzez obserwację obrazów dyfrakcyjnych wysokoenergetycznych elektrów (ang. Reflection High Energy Electron Diffraction). Technika ta potwierdziła, że w pewnych warunkach możliwy jest wzrost kryształów dobrze zorientowanych względem podłoża. Późniejsza analiza mikroskopowa pokazała, że kryształy są bardzo małe i mają typowo około 1 mikrometra, a zatem cała struktura nie jest monokrystałem. Dzięki przezroczystości Al₂O₃ były możliwe również badania transmisji próbek, w których obserwowano powolny zanik absorpcji związanej z ekscytonami, wraz ze wzrostem koncentracji manganu.